

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 10 (170) grudzień 2010
ISSN 1730-5187

Pięć gwiazdek dla Dzierżoniowa

Miasto Ducha Gór

50 lat Szklarskiej Poręby

W NUMERZE

KRONIKA KRAJOWA

IV W październiku w UM w Dzierżoniowie przebywali asesorzy Europejskiej Fundacji Zarządzania Jakością. Wizyta była kolejnym etapem ubiegania się urzędu o Europejską Nagrodę Jakości. Celem tej wizyty była ocena organizacji pod kątem stosowania wymogów modelu EFQM.

PROJEKT NORWESKI

VII Po raz ostatni prezentujemy finałistów tegorocznego Konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2010”. Tym razem są to opisy dziewięciu zwycięskich projektów nagrodzonych w kategorii gospodarka komunalna.

X Tematyczne wizyty studyjne są nagrodą dla finalistów i laureatów konkursu Samorządowy Lider Zarządzania. Uczestnicy tegorocznego wyjazdu poświęconego systemowi zarządzania drogami i transportem publicznym mieli okazję zapoznać się z doświadczeniami gmin aglomeracji Oslo i powiatu Akershus.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XII 50 lat temu Szklarska Poręba, jedno z najbardziej malowniczo położonych miast w Polsce, otrzymała prawa miejskie. I choć od tego czasu w mieście zmieniło się bardzo dużo, to jedno jest niezmiennie: piękno krajobrazu oraz możliwości uprawiania różnych form turystyki i sportu. To leżące w Karkonoszach, niespełna 7-tysięczne miasteczko przyjmuje rocznie aż 700 tysięcy turystów!

KRONIKA ZAGRANICZNA

XIV Związek Miast Polskich od lat propaguje ideę współpracy miast partnerskich, oferując m.in. praktyczną pomoc dla miast przy składaniu wniosków do Programu „Europa dla obywateli”. Prezentujemy dziś nowe zasady ubiegania się o dofinansowanie unijne dla przyszłorocznych działań w ramach programu.

Na okładce: Zima w Szklarskiej Porębie. Fot. Archiwum UM
O mieście piszemy na str. XII i XIII

Samorządowe targi w Poznaniu

GMINA 2010

W dniach 23–26 listopada odbyła się w Poznaniu druga edycja Targów dla Gmin, Miast i Regionów GMINA 2010, podczas których zaprezentowane zostały produkty i usługi dla administracji samorządowej. Związek Miast Polskich był jednym z patronów imprezy.

Targi GMINA to projekt Międzynarodowych Targów Poznańskich. Wymyślono je po to, by zgromadzić w jednym czasie i miejscu reprezentantów samorządów terytorialnych oraz przedstawicieli świata biznesu. To impreza wystawiennicza, której oferta została zaadresowana do samorządów terytorialnych, stowarzyszeń oraz organizacji odpowiedzialnych za kształtowanie i rozwój polskich regionów, miast i gmin wiejskich. W zamyśle organizatorów targi te miały być także inspiracją dla wprowadzenia rozwiązań zmierzających do polepszenia jakości życia lokalnych społeczności.

Podczas targów zaprezentowano rozwiązania o wszechstronnej tematyce. Dotyczyły m.in. infrastruktury technicznej, a więc np. wykonawstwa robót drogowych, planowania, elementów małej architektury, oświetlenia dróg, mostów, placów, systemu informacji miejskiej, infrastruktury technicznej dla osób niepełnosprawnych, cmentarzy komunalnych. Na targach pojawiły się ponadto zagadnienia dotyczące infrastruktury społecznej, informatyki w administracji i instytucjach publicznych, doradztwa finansowego, a także informacji i promocji gospodarczej.

Wydarzeniem odbywającym się w ramach targów GMINA był Salon Nieruchomości i Inwestycji INVESTFIELD. Tutaj przedstawiciele samo-

rządów prezentowali ofertę inwestycyjną własnych regionów.

W drugiej edycji targów GMINA oraz w salonie INVESTFIELD łącznie wzięło udział ponad 120 wystawców. W tym roku dość nieszczęśliwie termin targów GMINA zbiegł się z wyborami samorządowymi, w związku z tym część samorządów z pewnością nie miała pełnej możliwości uczestniczenia w tej imprezie.

Sosnowiec przyjechał na targi z ofertami inwestycyjnymi, aby zachęcić inwestorów do inwestowania w mieście. Stoisko miasta było współfinansowane ze środków unijnych. Udział w targach połączono z kampanią promocyjną, która ma przyciągnąć inwestorów do miasta. Szczególnie zależało miastu na zainteresowaniu inwestorów z branży hotelarskiej.

Również dla **Białej Podlaskiej** podstawowym celem udziału w targach GMINA było zaprezentowanie oferty inwestycyjnej, ale także ogólna promocja miasta. Chodziło też o nawiązanie kontaktów z przedstawicielami biznesu z różnych branż, głównie z przedsiębiorstw oferujących usługi komunalne. Przedstawiciele Białej Podlaskiej wiedzę zdobytą w Poznaniu zamierzają wykorzystać w swojej pracy w samorządzie.

Z kolei reprezentacja **Skwierzyny** przyjechała na targi do Poznania z założeniem zaprezentowa-

Imponujące stoisko, wyróżniające się na tle innych miast-wystawców, zaprezentowało podczas targów GMINA miasto Zawiercie. Projekt stoiska był zgodny ze strategią promocji miasta, z kolorystyką i logo miasta.

Fot. E. Parchimowicz

nia Regionalnego Parku Przemysłowego. Jest to uzbrojony teren pod inwestycje, bardzo atrakcyjnie położony przy węźle drogowym S-3. Celem władz miasta jest pozyskanie inwestora. Stoisko Skwierzyny współfinansowane było ze środków unijnych.

Udział w targach GMINA był jednym z elementów promocji gospodarczej miasta **Zawiercie**, które również realizuje projekt dofinansowany ze środków UE. Zakłada on prezentację oferty inwestycyjnej m.in. właśnie na targach inwestycyjnych. Zawiercie uczestniczyło już w targach inwestycyjnych poza granicami Polski. Poznańskie targi są ostatnim akcentem projektu, zamykającym pewien cykl promocyjny.

– *Udział w tych targach to dobra forma nie tylko prezentacji oferty inwestycyjnej, ale również budowy wizerunku miasta* – mówi **Wojciech Dziąbek**, naczelnik Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta. – *Mamy świadomość, że nie są to targi takie jak w Monachium czy w Cannes, skala jest zupełnie inna i nieporównywalna. Impreza jest młoda, zasięg ma zdecydowanie mniejszy. Te targi potraktowaliśmy bardziej wizerunkowo aniżeli inwestycyjnie. Tutaj chcieliśmy się pokazać, zaznaczyć swoją obecność.*

Miasta **Nowa Dęba** i **Tarnobrzeg** zaprezentowały się na tegorocznych targach na wspólnym stoisku z Tarnobrzeską Specjalną Strefą Ekonomiczną.

– *Duży może więcej, w związku z tym wspólnie pokazujemy bogactwo terenów inwestycyjnych położonych nie tylko w strefie, ale i na terenie obu gmin* – mówi **Paweł Antończyk**, rzecznik prasowy UM w Tarnobrzegu.

– *Wspólnie pokazujemy potencjał turystyczny, potencjał kulturalny tych dwóch sąsiednich miast, zachęcając do inwestowania w cały region tarnobrzegi. Staramy się tu także podkreślać to, że współpracujemy ze sobą w celu pozyskania inwestora.*

Reprezentacja Nowej Dęby prezentowała w Poznaniu nie tylko tereny leżące w obszarze specjalnej strefy ekonomicznej, ale też należące do prywatnych właścicieli.

– *W ten sposób samorząd chciał pomóc lokalnym przedsiębiorcom* – mówi **Maryla Siudem** zajmująca się w UM rozwojem lokalnym. – *Władze Nowej Dęby mają w planie na najbliższą kadencję pomoc przedsiębiorcom w nawiązywaniu kontaktów i ściąganiu do miasta nowych inwestorów.*

Przedstawiciele **Bytomia** do Poznania przyjechali, aby promować tereny inwestycyjne.

Byli nieco zawiedzeni, gdyż inwestorzy nie pojawili się. Zauważyli jednak, że w porównaniu z I edycją na targi zajrzało więcej zwiedzających.

Z kolei **Piotr Poznański**, kierownik Wydziału Polityki i Promocji Gospodarczej UM w **Głogowie**, czuł się zawiedziony charakterem imprezy.

– *Przed targami przekonywano nas, że salon Investfield będzie miejscem, w którym będziemy mogli mówić o naszych terenach pod inwestycje. Do udziału w tej imprezie przygotowaliśmy się właśnie w ten sposób. Oczekiwaliśmy spotkania tego docelowego klienta, którym jest albo deweloper, albo ewentualnie firma, która szuka miejsca pod inwestycje.*

Cel, który samorząd Głogowa postawił przed sobą, nie został do końca osiągnięty, ale pracownicy stoiska miasta nawiązali w Poznaniu wiele ciekawych kontaktów. Jeśli w przyszłym roku Głogów znów będzie obecny na targach GMINA, na jego stoisku pojawią się nie osoby zajmujące się promocją, ale pracownicy wydziałów gospodarki komunalnej, inwestycji czy ochrony środowiska.

EWA PARCHIMOWICZ

Bramy Kraju

„Miasto publiczne – miasto prywatne”

Taki tytuł nosiła kolejna, szósta już z dorocznych konferencji organizowanych w ramach programu marketingu miejskiego zatytułowanego „Bramy Kraju”, mającego na celu tworzenie wizerunku i marki polskich miast.

Poprzednie spotkania poświęcone były m.in. systemom informacji miejskiej, „meblom” miejskim, niwelowaniu barier architektonicznych. Tegoroczna edycja dotyczyła zagadnień partnerstwa publiczno-prywatnego w perspektywie lat 2010–2015, a zorganizowała ją jak zwykle firma AMS wraz z Instytutem Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz kancelarią Clifford Chance. Związek Miast Polskich był partnerem honorowym imprezy.

Seminarium odbyło się 25 listopada br. w Warszawie, w prestiżowym Centrum Chopińskim mieszczącym się tuż obok nowo otwartego Muzeum Fryderyka Chopina (które można było zwiedzić w ramach konferencji). Adresowane było przede wszystkim do przedstawicieli sektora publicznego, samorządowców oraz osób odpowiedzialnych za projekty ppp w urzędach miast.

– *Partnerstwo publiczno-prywatne jest doskonałym narzędziem realizowania różnych inwestycji miejskich. Będzie miało istotne znaczenie w najbliższych latach, kiedy fundusze na finansowanie tych przedsięwzięć zostaną znacznie ograniczone* – powiedział **Bartosz Korbus**, prezes Instytutu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego, który na seminarium mówił o tym, jak zobowiązania z kontraktów typu ppp wpływają na limity zaciągania długów przez JST.

W trakcie spotkania zaprezentowano najważniejsze kwestie związane z praktyką stosowania przedsięwzięć typu ppp w samorządach oraz polskie i zagraniczne studia przypadków. Konkluzje nie są zbyt optymistyczne. W Polsce, pomimo wejścia w życie nowej ustawy prawie dwa lata temu, nie ma wielu zakończonych projektów w formule ppp. Co prawda

polskie miasta coraz bardziej interesują się tego typu projektami, ale raczej z tego powodu, że nie mogą się już bardziej zadłużać, środki unijne pomału się kończą i trzeba szukać nowych sposobów realizacji inwestycji, nowych źródeł finansowania. Tymczasem, jak przekonali prelegenci, możliwość pozyskania pieniędzy od prywatnych inwestorów nie powinna być jedynym powodem nawiązania współpracy. Idealnym rozwiązaniem powinno być dążenie do osiągnięcia „best value for money”, czyli wybór partnerstwa publiczno-prywatnego w celu uzyskania najlepszego efektu, najlepszego stosunku wartości i jakości do ceny.

Uczestnicy seminarium mogli też porozmawiać z ekspertami oraz wymienić się spostrzeżeniami i dotychczasowymi doświadczeniami zarówno od strony sektora publicznego, jak i prywatnego.

Szersze omówienie seminarium wraz z przykładami realizacji inwestycji w systemie ppp w Krakowie, Warszawie oraz Singapurze – w kolejnym, styczniowym numerze „SM”.

HH

Pięć gwiazdek dla Dzierżoniowa

Chcemy się doskonalić

W październiku w UM w Dzierżoniowie przebywali asesory Europejskiej Fundacji Zarządzania Jakością. Wizyta była kolejnym etapem ubiegania się urzędu o Europejską Nagrodę Jakości. Celem tej wizyty była ocena organizacji pod kątem stosowania wymogów modelu EFQM.

Przygodę z EFQM miasto rozpoczęło dużo wcześniej, bo już w 2003 roku. Przez kolejne lata w magistracie stosowano model EFQM jako na-

rzędzie samooceny. Dzisiaj model ten jest już w zasadzie systemem organizacyjnym obowiązującym w dzierżoniowskim urzędzie, systemem, w którym tworzone są procedury, procesy, oraz filozofia, na podstawie której buduje się tu cały system zarządzania.

Z Anną Grochowiną, sekretarzem Urzędu Miasta Dzierżoniowa rozmawia Ewa Parchimowicz

■ Czym zakończyła się wizyta asesorów EFQM w Dzierżoniowie? Co ten wynik daje miastu?

– O taką wizytę wnioskowaliśmy w ramach aplikowania o II poziom Europejskiej Nagrody Jakości – wyróżnienie w uznaniu za doskonałość. Efektem wizyty jest obiektywny, niezależny raport, który już od kilku lat jest dla nas istotnym i cennym źródłem wiedzy o naszej organizacji, wiedzy o mocnych stronach i obszarach do poprawy. Mówię „od kilku lat” dlatego, że w 2004 roku aplikowaliśmy o pierwszy poziom Europejskiej Nagrody Jakości – wyróżnienie Zaangażowanie w doskonalenie. Powtórzyliśmy to w 2007 roku i w obecnym roku po to, by zobaczyć, jakie osiągnęliśmy efekty w naszym doskonaleniu na przestrzeni kolejnych lat. Każdego roku podejmujemy mnóstwo inicjatyw doskonalących i czasami trudno o pewien dystans. Taki raport pozwala zwymiarować organizację i obiektywnym okiem ocenić, co jest dobre, a co jeszcze musimy poprawić.

■ Co badali asesory?

– Ich wizyta polegała na indywidualnych rozmowach z pracownikami każdego szczebla organizacji. Pracownicy ze szczebla wykonawczego brali udział w spotkaniach tzw. grup foko-

wych. Były np. grupy pracowników zajmujących się bezpośrednią obsługą klientów, grupy specjalistów, kierowników, a także członków najwyższego kierownictwa. Asesory podczas trzech intensywnych dni rozmów mogli poznać organizację i dokonać weryfikacji, również w zderzeniu z naszą aplikacją. Opisywała ona naszą organizację na podstawie dziewięciu kryteriów modelu EFQM, zawierała zestaw kluczowych wyników oraz wyników w takich istotnych obszarach, jak klienci, społeczeństwo i pracownicy.

■ Celem Dzierżoniowa jest znalezienie się w finale Europejskiej Nagrody Jakości?

– Z pewnością tak, choć jeszcze nie podjęliśmy decyzji co do terminu złożenia aplikacji. Obecnie skupiamy się na analizie bardzo gorącego raportu końcowego po wizycie asesorów EFQM.

■ Z raportu tego wiadomo już, że ocena wypadła bardzo dobrze – otrzymali Państwo 5 gwiazdek na II poziomie starań o nagrodę główną. Skąd czerpicie motywację do kolejnych starań i dalszego samodoskonalenia?

– Kiedy byliśmy już mocno zaangażowani w doskonalenie – poprzez system zarządzania jakością, zintegrowany system – w pewnym

momencie stwierdziliśmy, że znów w naszej pracy pojawia się pewna rutyna. Procesy i procedury zostały ugruntowane i poczuliśmy potrzebę kolejnych działań. W sposób naturalny, ewolucyjny organizacja miała coraz wyższą świadomość na każdym z kolejnych etapów doskonalenia. Ważne jest, że to, co robimy, to nie są zmiany rewolucyjne. To się dzieje w sposób naturalny i płynny.

■ Co daje samorządowi Dzierżoniowa wdrażanie modelu EFQM?

– Zastosowanie go było kamieniem milowym w rozwoju naszej organizacji, ponieważ od tego momentu zarządzanie procesowe w administracji, o którym dziś tak powszechnie się mówi, nabrało bardziej dynamicznego charakteru. Dzięki modelowi bardziej ukierunkowaliśmy nasze procesy na strategię. Dzisiaj nasze procesy wiążą się z realizacją celów strategicznych. To wszystko prowadzi do wyższej skuteczności i efektywności tego, co robimy, i osiągania celów, jakie sobie stawiamy. Dzięki modelowi mamy poczucie, że zaczynamy tworzyć pewne warunki do osiągania trwałego sukcesu. Nie chodzi tu o sukces medialny, ale pewien aspekt sukcesu gminy – poprzez właściwe planowanie, sterowanie, doskonalenie procesów. Trzeba też powiedzieć, że dzięki modelowi tak naprawdę zrozumieliśmy potrzebę budowania karty kluczowych wyników organizacji.

Biuro Obsługi Klienta Urzędu Miasta Dzierżoniowa.

Fot. Archiwum UM

To sprawia, że monitoring rozwoju gminy i urzędu nabiera realnego wymiaru. Najbardziej zależy nam na ciągłym rozwoju organizacji przekładającym się na efekty w gminie.

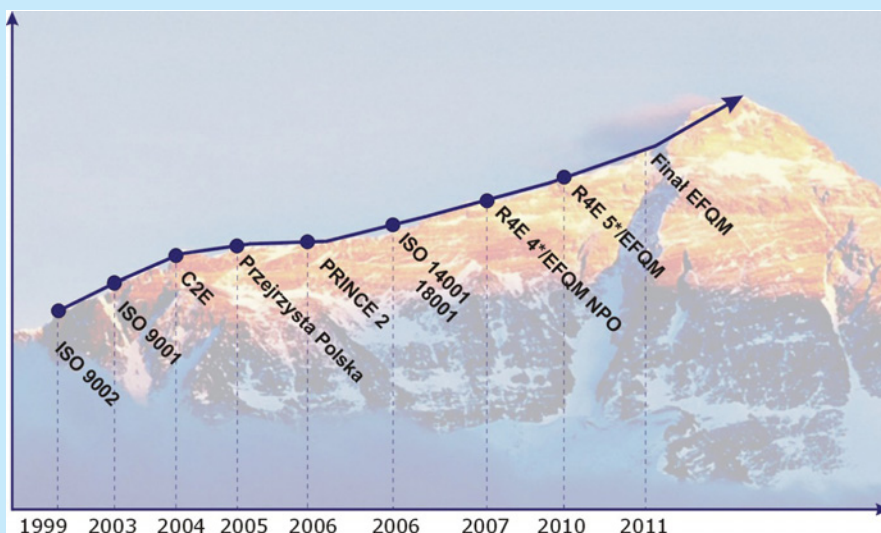
■ **Czy mieszkańcy Dzierżoniowa zdają sobie sprawę z wysiłków, które są podejmowane przez ich urząd miasta, i z waszych osiągnięć?**

– Centrum naszych działań jest mieszkaniec, nasz klient. Satysfakcję naszych mieszkańców badamy już od ponad 10 lat. Dzisiaj, dzięki temu, że mierzymy pewne kluczowe wyniki, wiemy, że satysfakcja naszych mieszkańców jest duża – od kilku lat utrzymuje się na poziomie ponad 90%. Mierzmy także satysfakcję klientów jednostek podległych, uważając ich również za klientów gminy. W strategii, w celu stworzenia przyjaznego miasta, określiliśmy zadanie dla jednostek podległych, aby wdrażały systemy zarządzania jakością i także weszły na drogę doskonalenia.

Dużym wyzwaniem jest dla nas utrzymanie dobrych wyników i wysokiego poziomu satysfakcji naszych klientów. Zauważyliśmy, że mieszkaniec nie interesuje to, czy urząd ma sześć nagród czy dwie. Dla niego liczy się to, w jaki sposób jest obsłużony i co oferuje mu gmina. Natomiast my – ludzie, którzy pracują w tej organizacji, mamy ogromną satysfakcję, ponieważ te wszystkie działania, które podejmujemy, stwarzają również możliwość rozwoju zawodowego. Żeby cokolwiek zmienić w organizacji, trzeba najpierw pewnego wkładu intelektualnego. Dlatego kwestia samodoskonalenia pracowników jest bardzo ważnym elementem tego systemu.

■ **Zastanawiam się nad tym, jakie cechy mieszkańców Dzierżoniowa i jakie inne czynniki zadecydowały o tym, że tylko tutaj zdecydowano się na podjęcie takich przemyślnych i konsekwentnych działań zmierzających do podnoszenia jakości pracy i funkcjonowania waszej organizacji? Myślę o ludziach, którzy doprowadzili do miasta do dzisiejszego sukcesu – urzędnikach, radnych, wreszcie o burmistrzach. To sporo ludzi, którzy musieli na tę drogę wejść.**

– Od początku, kiedy pojawiła się myśl o wdrożeniu systemu zarządzania jakością, mieliśmy szczęście do ludzi, którzy kierowali organizacją. Procesy te zapoczątkował burmistrz Leszek Tymcio, a kontynuowała je Wanda Ostrowska pełniąc kilkanaście lat funkcję sekretarza. Decydujące były tu na pewno cechy ich osobowości. Ważnym aspektem jest to, że gdy zapadała decyzja, Dzierżoniów był również wyjątkowym miastem, w którym bezrobocie sięgało niemal 50%. Trzeba było radykalnych zmian, aby miasto podziwignęło się z tej sytuacji. Wtedy zapadła decyzja o opracowaniu strategii rozwoju, o tym też, że stawiamy na małą i średnią przedsiębiorczość. Potrzebne były

Zdjęcie góry Mount Everest, na którym poprzez punkty i linie pokazano, w jak płynny sposób w Dzierżoniowie wdrażane są kolejne etapy doskonalenia poprzez stosowanie coraz to nowych standardów zarządzania. Fot. Archiwum UM

też radykalne zmiany w administracji po to, aby udźwignąć ogrom tych zadań, jakie władze miasta sobie postawiły.

Z pewnością tak było, że ta nowa myśl dotycząca systemu zarządzania jakością trafiła na podatny grunt – osoby pracujące w urzędzie i wdrażające system miały cechy charakteru, które to umożliwiły. Kiedy rozpoczynałam pracę w urzędzie w 1999 roku, sama byłam młodym pracownikiem, przyszłam z biznesu i nie trzeba było mnie zapalać do nowych idei. One przełamywały stereotypy w administracji. Trzeba też pamiętać, że potrzebne nam były zmiany po to, by pozyskać nowych inwestorów.

Od dwóch kadencji podstrefa ekonomiczna WSSE w Dzierżoniowie rozwija się w sposób bardzo dynamiczny, ale zarazem systematyczny i równomierny. To przekłada się też na nasz rozwój i miejsca pracy. Inwestorzy podkreślają, że wiarygodność partnera, jakim jest gmina, jest często determinantem decyzji o inwestycji. Ogromny wkład w dynamiczny rozwój naszej or-

ganizacji ma obecny burmistrz Marek Piorun, który swoim zaangażowaniem i konsekwencją motywuje pracowników do podejmowania kolejnych wyzwań.

Dzisiaj widać, że konsekwencja w decyzjach, które zapadły wiele lat temu, przynosi efekty.

■ **Jak w świetle tych wyników UM w Dzierżoniowie wygląda na tle innych urzędów i instytucji w Polsce i w Europie?**

– Na mapie Polski jest tylko kilka zielonych wysp – miast, które podejmują te nowe wyzwania. Można sobie zadać pytanie, czy w Polsce faktycznie interesuje kogoś, jak działa administracja. Mało podejmuje się inicjatyw na szczeblu centralnym, które promowałyby pewne rozwiązania i standardy. My na własną rękę próbujemy to robić. Obecnie jesteśmy liderem kilkumilionowego projektu, w którym oprócz nas uczestniczy jeszcze 26 urzędów z Dolnego Śląska i Małopolski. Na bazie doświadczeń Dzierżoniowa inne urzędy podnoszą jakość swoich usług.

UM w Dzierżoniowie jest jedynym urzędem samorządowym w Europejskiej Fundacji Zarządzania Jakością, który osiągnął tak wiele: doszedł do drugiego poziomu, i to z wynikiem pięciogwiazdkowym. Otrzymuję już maile z organizacji europejskich, które chciałyby wejść z Dzierżoniowem w kontakt.

Chcemy być w gronie najlepszych organizacji w Europie. Wciąż chcemy się doskonalić, pozyskiwać wiedzę od najlepszych organizacji. Mamy fantastyczną, wykształconą kadrę pracowników, dzięki którym zawsze stajemy na wysokości zadania. Dzisiaj już wiem, że tego, co dotąd wprowadziliśmy, nie są w stanie zmienić jakiejkolwiek zawirowania polityczne. Model, który stosujemy, jest już w systemie i procedurach, ale i w ludziach – naszej mentalności i świadomości.

■ **Dziękuję za rozmowę**

Europejską Nagrodę Jakości można przyrównać do trójkąta podzielonego na trzy poziomy. Najniższy poziom, pierwszy, to wyróżnienie za zaangażowanie w doskonalenie. Tytuł ten jest przyznawany organizacjom, które dopiero zaczynają swoją drogę doskonalenia. Drugi poziom to uznanie za doskonalenie dla organizacji, które mają już pewne doświadczenie w doskonaleniu, mogą pochwalić się wynikami w tym obszarze. Ważne, że żaden z tych dwóch etapów nie opiera się na konkursie czy rankingu. Jest to ocena organizacji opisana w raporcie końcowym. Szpic tego trójkąta to finał Europejskiej Nagrody Jakości – konkurs, w którym startują najlepsze organizacje.

Inspirujące kompendium

Nowe spojrzenie na promocję

Książka „Promocja Miast. Nowa perspektywa” autorstwa Anny Proszowskiej-Sala i Magdaleny Florek to nie tylko podsumowanie dotychczasowych edycji Festiwalu Promocji Miast i Regionów, lecz także ciekawy, liczący blisko 140 przykładów, zbiór działań promocyjnych polskich i zagranicznych samorządów, które mogą być inspiracją dla wszystkich zainteresowanych budową marki miasta.

Autorki publikacji są znane w środowisku samorządowym od dawna. Anna Proszowska-Sala od ponad 10 lat działa w branży public relations, wcześniej związana była bezpośrednio z Grupą Ströer, obecnie jest dyrektorem zarządzającym Citybell Consulting. Jest ekspertem w zakresie strategii komunikacyjnych miast i regionów oraz zagadnień szeroko pojętej komunikacji korporacyjnej, w tym public relations i public affairs, najbardziej rozpoznawalną twarzą Festiwalu Promocji Miast i Regionów. Natomiast Magdalena Florek reprezentuje środowisko naukowe – jest doktorem nauk ekonomicznych, adiunktem w Katedrze Handlu i Marketingu na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, gdzie wykłada m.in. marketing terytorialny.

Skąd pomysły

Inspiracją do powstania „Promocji Miast. Nowa perspektywa” – jak piszą autorki – były dotychczasowe edycje Festiwalu Promocji

„Miasto to osobliwa mieszanka – przeplatają się w nim elementy materialne – jak choćby budynki, i niematerialne – usługi, wydarzenia, atmosfera, które po złożeniu w całość wywołują określony efekt. To tak jak flakonik perfum, na który składa się skomplikowana mikstura różnych składników, która daje w efekcie konkretny zapach. W przypadku perfum (...) konsument ocenia je po wyglądzie flakonu (...), próbkę zapachu i obietnicy, którą przekazuje komunikat w reklamie. To one upraszczają i ułatwiają konsumentowi wybór, a dodatkowo łączą w sobie coś wyjątkowego – wizerunek, charakterystyczną osobowość, jedyne w swoim rodzaju wartości i zapewnienia”.

Miast i Regionów, spotkania i dyskusje z przedstawicielami miast, ich przemyslenia i sugestie, a także setki projektów nadesła-

nych przez samorządy do ogólnopolskiego konkursu Złote Formaty. W obliczu zmian i szans, przed jakimi stanęły polskie samorządy, dotąd praktycznie nieporodumiany temat marketingu miejsc stał się niezmierznie ważny. Dlatego Grupa Ströer postanowiła rozpocząć w Polsce dyskusję na temat świadomej realizacji szeroko pojętych działań promocyjnych, które dotyczą miast i regionów, a w nich instytucji kultury, sztuki, nauki, kwestii społecznych, przestrzeni publicznej, tradycji i wydarzeń. Pierwszym efektem poczynić był Festiwal Promocji Miast i Regionów, który stał się laboratorium poszukiwań i wymiany doświadczeń uczestników biorących udział w procesie tworzenia wizerunku miast, miasteczek, regionów. Z Festiwalem związany jest konkurs Złote Formaty, który dziś wytycza standardy realizacji projektów promocyjnych przez samorządy.

Wskazówki i kierunki

Książka „Promocja Miast. Nowa perspektywa” nie jest typowym podręcznikiem. Jest łatwa w odbiorze i napisana plastycznym językiem. Powstała z myślą o tych, którzy zajmują się i interesują promocją miejsc, zarówno reprezentujących instytucje publiczne, urzędy miast, urzędy marszałkowskie, instytucje kultury, jak i środowiska biznesowe i akademickie. Zawiera przegląd nowych kierunków, wiele praktycznych uwag, wskazówek oraz technik i rozwiązań z dziedziny promocji miast. Porusza zagadnienia związane z promocją miejsc: kształtowanie marki miasta, wykorzystanie ikon w promocji miejsc, budowanie społecznego poparcia za pomo-

cą publicity, city placement, kreowanie publicity za sprawą znanych mieszkańców, wpływ eventów na tożsamość marki miasta, promowanie wizerunku za pomocą gadżetów. Prezentowana publikacja nie wyczerpuje wszystkich ważnych tematów i nie opisuje wszystkich pojawiających się technik komunikacji marketingowej. Trzeba bowiem pamiętać, że promocja miast to dziedzina, która bardzo dynamicznie się rozwija. Od czasu powstania książki mogły pojawić się nowe pomysły na promocję.

„Marka nadaje miastu znaczenie i ekspresję, jest wehikulem, który pozwala zająć w umysłach określoną pozycję. Dociera do serc, a nie do rozumu”.

Bezcenne przykłady

Autorki przekonują, powołując się na Demostenesa („Małe szanse są często początkiem wielkich przedsięwzięć”), że w każdym mieście znajdzie się coś unikatowego, czego nie znajdziemy gdzie indziej, co może być dla nas oczywistym drobiazgiem, ale dla otoczenia może okazać się prawdziwą perłą. Tak jak mieszkańcom norweskiego Bergen wydawało się, że deszcz to nic nadzwyczajnego (pada tam przez 250 dni w roku), do czasu gdy nie stał się on prawdziwą atrakcją, dzięki zorganizowanemu tam w październiku Festiwalowi Deszczu. Bergen jako pierwsze miasto na świecie wprowadziło na ulicach automaty do sprzedaży parasoli.

Anna Proszowska-Sala i Magdalena Florek zachęcają do odważnych pomysłów, a także zastosowania w promocji wyrazistych i oślepiających barw: „Jeśli nie lubisz jaskrawych kolorów, wybrałeś nie tę książkę i nie te autorki”. Namawiają m.in. do tworzenia wirtualnych biur prasowych, wykorzystania z premedytacją obecności miasta w filmach czy książkach, organizowania niezwykłych wydarzeń czy przygotowywania gadżetów nie tylko dla turystów, lecz także mieszkańców – dzięki nim będą utożsamiać się z miastem i jego marką oraz wzmacniać swoje pozytywne z nim relacje.

Wszelkie informacje dotyczące publikacji są dostępne na stronie www.ksiazkapromocjamiast.pl

(JP)

GOSPODARKA KOMUNALNA

BIELINY

Sprawna organizacja

Praktyka „System wspomagania rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej” dotyczy organizacji w strukturze Urzędu Gminy zarządzania realizacją inwestycji w tym sektorze.

Przedstawiona autorska metoda zarządzania projektami polega na zbudowaniu sprawnego systemu, który pozwala na efektywne wykorzystanie zarówno własnych środków finansowych gminy, jak i środków ze źródeł zewnętrznych. System opiera się

na współpracy kilku referatów, z których każdy ma jasno przydzielone zadania. Współpraca pomiędzy referatami w UG oraz obowiązki pracowników są ściśle podporządkowane realizowanym projektom. W UG został utworzony ponadto Referat Funduszy i Projektów Strukturalnych oraz Strategii Gminy, którego pracownicy odpowiedzialni są za pozyskiwanie środków z funduszy UE i zarządzanie projektami we współpracy z innymi komórkami. Referat sprawuje nadzór nad merytoryczno-formalną stroną projektu, odpowiada za monitoring efektów inwestycji w trakcie i po jej zakończeniu, jej promocję

i raportowanie powstałych ewentualnych założeń. Wprowadzono zasady obiegu dokumentów, zatwierdzania merytorycznego faktur i płatności.

System ten odznacza się wysoką skutecznością i efektywnością. Do 2005 roku wskaźnik zwodociągowania gminy wynosił 59,27%, obecnie – 100%. Długość czynnej sieci wodociągowej zwiększyła się z 102,5 do 132,73 km, a wskaźnik skanalizowania podwyższył się z 20 do 27%.

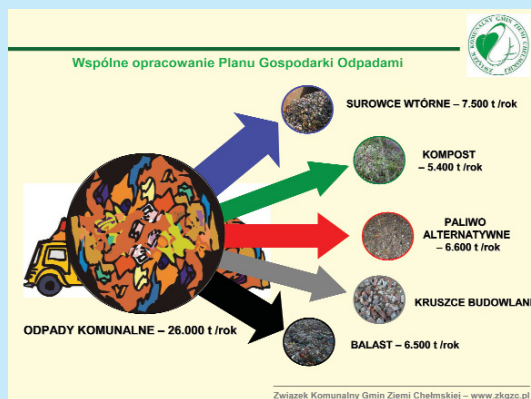
Łączna wartość środków zewnętrznych pozyskanych od 2006 roku na wszystkie projekty infrastrukturalne w gminie to ok. 41 mln zł. ■

CHEŁM

– ZWIĄZEK KOMUNALNY Wspólne plany

Praktyka polega na stworzeniu w 2004 roku wspólnego planu zmierzającego do określenia zasad i kierunków rozwiązania problemów związanych z gospodarką odpadami w rejonie Chełma.

Zadania te realizuje Związek Komunalny Gmin Ziemi Chełmskiej, na którego terenie mieszka ponad 176 tysięcy osób, poprzez wdrażanie wspólnej polityki sukcesywnego wprowadzania selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w miejscu ich powstawania, budowę Zakładu Przetwarzania Odpadów Komunalnych Regionu Chełma i składowiska odpadów azbestowych oraz rekultywacji 12 zamkniętych obecnie składowisk odpadów komunalnych. Opracowanie porządkuje tworzoną koncepcję gospodarki odpadami na terenach gmin wchodzących w skład Związku.

Prowadzone wspólnie działania, wynikające z planu, zmierzają do stworzenia warunków prawidłowego postępowania z różnymi kategoriami odpadów wytwarzanych w gospodarstwach, aby w ten sposób ograniczyć ilość odpadów przeznaczonych do składowania. Do realizacji tego celu przyczynia się m.in.: wytwarzanie kompostu z odpadów organicznych, bezpieczne składowanie azbe-

stu, usuwanie nieprzydatnych opon, zbieranie i utylizacja zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego.

Dzięki projektowi opiniowany jest tylko jeden dokument wspólny, a nie 20 opracowań gminnych, co zmniejsza koszty, oszczędza czas i pozwala na kompleksowe podejście do gospodarki odpadami. Wspólny plan umożliwia też szybsze przygotowanie procesów inwestycyjnych.

Na opracowanie planów gospodarki odpadami i sprawozdań wydano 64 200 zł. Budowa kwatery składowiska odpadów azbestowych kosztowała 92 466 zł. Pozyskano środki z Funduszu Spójności w wysokości 26 114 684 zł, co stanowi 85% przewidywanych wydatków kwalifikowanych (koszt realizacji Zakładu i rekultywacji 12 zamkniętych składowisk to 35 858 028 zł). ■

KARPACZ

Czystsze miasto

Rozwiązanie polegające na przejęciu przez gminę od właścicieli nieruchomości obowiązku dotyczącego odbioru odpadów komunalnych funkcjonuje w mieście od stycznia 2004 roku.

Mieszkańcy w drodze referendum wyrazili zgodę na odpłatne przekazanie gminie tego obowiązku, a Rada Miejska przejęła go na mocy uchwały, ustaliła podmioty zobowiązane do uiszczania powszechnej i zryczałtowanej opłaty oraz jej wysokość. Do wnoszenia opłaty zobowiązany jest każdy, kto swym działaniem przyczynia się do powstania odpadów komunalnych.

Nowy system został wprowadzony na podstawie analizy doświadczeń krajowych i zagranicznych oraz diagnozy sytuacji w gminie. Jednym z ważnych efektów badania było powstanie bazy klientów, grupującej ich według grup taryfowych i umożliwiającej prowadzenie analizy strumienia odpadów.

Przedstawiona praktyka jest stosowana dotychczas w niewielkiej liczbie samorządów, mimo iż zainteresowanie takim rozwiązaniem jest znacznie większe. Wdrożenie systemu pozwoliło na ustalenie atrakcyjnej w porównaniu z innymi miejscowościami w regionie opłaty za usługę wywozu i utylizacji odpadów (ok. 8 zł). Niewątpliwą korzyścią jest rozwiązanie problemu „podrzucania śmieci” oraz likwidacja dzikich

Usługi zbierania odpadów są powszechne i dostępne dla wszystkich – płacą za nie i korzystają wszyscy mieszkańcy gminy. Fot. Archiwum UM w Karpaczu

wysypisk, co bezpośrednio przekłada się na poprawę czystości środowiska naturalnego i estetyki miasta. ■

ELK

Centrum atrakcyjniejsze

Projekt – wpisany w wieloletnią strategię rozwoju miasta – to kompleksowa inwestycja obejmująca renowację kamienicy i przyległego do niej parku, które znajdują się w centrum miasta.

Podjęte działania mają na celu nie tylko przywrócenie możliwości funkcjonowania, lecz także świetności kamienicy przy ul. Małeckich 3 oraz Parkowi Solidarności. Oba obiekty łączy zarówno ich zabytkowy charakter, bezpośrednie sąsiedztwo, przynależność do centrum miasta, jak i fakt, iż działania integracyjne podejmowane przez organizacje sektora pozarządowego, mające siedzibę w kamienicy (Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowym UM w Elku), będą w dużej mierze realizowane w parku.

Projekt dzieli się na część zrealizowaną – park (sierpień 2009 r.) oraz część w trakcie realizacji – kamienica (sierpień 2011 r.).

Wcześniej park był zaniedbany i rzadko odwiedzany. Obecnie pojawiły się w nim ujednolicone stylizowane i wkomponowane w zabytkowy charakter terenu elementy małej architektury – ławki, kosze, lampy, kwietniki, źródła wody. Uporządkowano roślinność, zmodyfikowano sieć

alejek, odremontowano fontannę i pomnik. Miejsce na scenę i dostęp do mediów elektronicznych ułatwi organizację przedsięwzięć kulturalnych aktywizujących i integrujących mieszkańców. Dzięki zamontowaniu monitoringu poprawi się bezpieczeństwo spacerowiczów. Przewiduje się, że liczba korzystających z parku wzrośnie nawet do 64 tysięcy w 2011 r. Remont kamienicy natomiast

Park Solidarności po remoncie. Fot. Archiwum UM w Elku

zwiększy jej powierzchnię użytkową, liczbę lokali z sanitariatami, liczbę osób nowo zatrudnionych (do 10) i korzystających z poradni prowadzonych przez NGOs.

Część projektu dotycząca parku została sfinansowana ze środków pochodzących z budżetu miasta. Całkowita wartość projektu to 8 759 184 zł (dofinansowanie z UE z RPO wynosi 5 714 920 zł).

ŁĘBORK

Lepsza współpraca

Praktyka polega na wdrożeniu w 2009 roku w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodno-Kanalizacyjnym Sp. z o.o. Zintegrowanego Informatycznego Systemu Zarządzania (ZISZ) wspomagającego zarządzanie, który zastąpił niekompatybilne programy komputerowe i został ściśle przystosowany do potrzeb organizacyjnych na podstawie zmienionego schematu dotyczącego stanowisk.

Nastąpiło połączenie baz danych różnych wydziałów, utworzono nowe działy – obsługi klienta, planowania i rozwoju oraz logistyki i zamówień, a wdrożona mapa GIS została zsynchronizowana z ZISZ oraz współdziała z danymi Powiatowego Ośrodka Geodezji. Przed wyborem odpowiedniej technologii i jej zastosowa-

niem przeprowadzono analizę potrzeb firmy oraz rozwiązań dostępnych na rynku.

Nowe oprogramowanie i zmiany organizacyjne ułatwiły współpracę między wydziałami

i kontakty z zewnętrznymi partnerami (np. Wydziałem Planowania Inwestycji w UM), poprawiły jakość usług dla mieszkańców i politykę zatrudnienia, a także zoptymalizowały taryfy

opłat za wodę i ścieki. Uzyskano najniższą cenę wody i ścieków z 200 podobnych gmin w Polsce.

Wdrożony system umożliwił wprowadzenie wielu usprawnień, takich jak m.in.: kompleksowa obsługa klienta w jednym miejscu (niektóre usługi realizowane są przez Internet), szybsze wystawianie faktur, lepsze planowanie i rozliczanie inwestycji, skrócenie czasu oczekiwania klientów na uzgodnienia branżowe (z 20 do 8 dni) czy sprawniejsze usuwanie awarii w sieci.

Dział obsługi klienta w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodno-Kanalizacyjnym Sp. z o.o. w Łęborku. Fot. Archiwum UM w Łęborku

POPIELÓW

Tańsza energia

Praktyka pokazuje działania gminy zmierzające do obniżenia energochłonności oświetlenia ulicznego i budynków użyteczności publicznej.

Od 1997 roku gmina zmieniała systemy ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej, wymieniła w oświetleniu ulicznym przestarzałe oprawy z lampami rtęciowymi (995 sztuk) o mocy 125 i 250W na oprawy z lampami sodowymi oraz przeprowadziła termomodernizację w 6 budynkach użyteczności publicznej.

Wymiana systemów ogrzewania dotyczyła 11 obiektów użyteczności publicznej, w których przebudowano kotłownię i wymieniono piece. Obecnie paliwem jest olej opałowy. Kompleksowa modernizacja oświetlenia spowodowała redukcję kosztów zużycia energii elektrycznej o ponad 48%. Aby uzyskać znaczące oszczędności ciepła, wykonano termomodernizację w 6 budynkach użyteczności publicznej, polegającą na ociepleniu stropodachu i ścian zewnętrznych budynków, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej oraz wykonaniu nowej elewacji.

Zrealizowane działania obniżyły poziom emisji niskiej oraz koszty energii elektrycznej

i ciepłej ponoszone przez gminę. Duże znaczenie miało prowadzenie odpowiedniej polityki informacyjnej. Przykład postawy proekologicznej płynącej od władz samorządowych stał się bodźcem do rozwoju tego typu przedsięwzięć również wśród podmiotów gospodarczych i osób prywatnych.

Koszty związane z modernizacją oświetlenia zostały spłacone w ciągu 5 lat z oszczędności powstałych w płatnościach za energię. Łączny koszt termomodernizacji wyniósł 1 688 037 zł (koszt pożyczki WOŚiGW – 90 890 zł, dofinansowanie ze ZPORR – 305 743 zł).

POWIAT GNIĘZNIENSKI Promocja biopaliw

Projekt dotyczy promowania zagadnień związanych z biopaliwami wśród mieszkańców i firm z terenu powiatu gnieźnieńskiego.

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie stara się aktywnie uczestniczyć w podnoszeniu świadomości proekologicznej mieszkańców powiatu i w poszukiwaniu nowych rozwiązań, a także wspierać i w miarę możliwości koordynować przedsięwzięcia o tematyce dotyczącej odnawialnych źródeł energii.

Rozwiązanie polega na organizacji od 2007 roku cyklu konferencji poświęconych tym zagadnieniom. Celem ich jest przekazywanie

wiedzy o odnawialnych źródłach energii i budowanie społecznej świadomości na temat ich znaczenia i zalet. Cieszą się one dużym zainteresowaniem wśród władz samorządowych, przedstawicieli instytucji i firm, młodzieży oraz mieszkańców powiatu – w każdej konferencji uczestniczy około 100 osób. Powiat podejmuje tę innowacyjną tematykę w szerokim partnerstwie z innymi podmiotami, takimi jak np.: Wielkopolski Urząd Marszałkowski, Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa – IBMER, Bank Ochrony Środowiska, Gnieźnieńska Agencja Rozwoju Gospodarczego, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej.

Promowanie odnawialnych źródeł energii w powiecie powoduje wzrost zainteresowania

Pokaz praktyczny pojazdów zasilanych biopaliwem w ramach projektu Biomotion. Fot. Archiwum SP w Gnieźnie

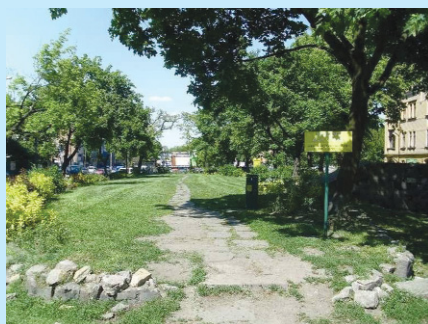
tą tematyką i przyczynia się do stopniowego odchodzenia od konwencjonalnych metod pozyskiwania energii na rzecz nowych, alternatywnych rozwiązań. ■

POZNAŃ Psie porządku

Program miejski „Kejter też Poznaniak” ma na celu kompleksowe uregulowanie kwestii utrzymania zwierząt w mieście, w szczególności psów (po poznańsku „kejtrów”), a także poprawę czystości miejsc publicznych, czyli ograniczenie ilości zalegających psich odchodów.

Dziennie psy zostawiają po sobie na terenie miasta ok. 10 000 kg odpadów. Idea projektu jest, z jednej strony, podtrzymanie i propagowanie obowiązku nałożonego na właścicieli psów, tj. niezwłocznego usuwania zanieczyszczeń pozostawionych przez psy na chodnikach, skwerach, parkach itp., z drugiej zaś stworzenie warunków do bezpiecznego wyprowadzania czworonogów.

Założenia tego programu zostały wypracowane podczas spotkań specjalnego zespołu

Psia toaleta przy ul. Kościelnej w Poznaniu. Fot. Archiwum UM w Poznaniu

roboczego, w skład którego wchodzi pracownicy Urzędu Miasta Poznania, radni miejscy, a także funkcjonariusze straży miejskiej. Członkowie zespołu nie tylko proponują kierunki podejmowanych działań, ale również uczestniczą w ich realizacji. Wdrożenie rozwiązań wymagało zmiany regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta

i uchwały ws. regulaminów parkowych. Zbudowano infrastrukturę dla psów – psie toalety, wybiegi i psie raje. Od stycznia 2009 r. wprowadzono też czipowanie psów. Wszystkim działaniom towarzyszą akcje promocyjne. Ogłaszany jest konkurs na najbardziej zanieczyszczony „fyrtele”, gdzie przeprowadzane są prace porządkowe, a wytypowane 85 ulic i 2 osiedla objęto patrolami straży miejskiej. Organizuje się „Kejtrówki”, czyli imprezy plenierowe dla właścicieli i miłośników psów.

UM Poznania w latach 2008–2009 zakupił 3 000 000 sztuk woreczków wykonanych z folii ulegającej biodegradacji do zbierania odchodów. W ramach Akcji Bezpłatnego Czipowania Poznańskich Kejtrów elektroniczne oznakowania otrzymało ponad 33 tys. psów. Ulice w mieście są czystsze i poprawia się jakość życia oraz bezpieczeństwo mieszkańców. Wdrożenie programu kosztowało ponad 1 860 000 zł. ■

PRUSZKÓW Kompleksowo na odpady

Projekt polega na wdrożeniu przez Wydział Ochrony Środowiska UM w Pruszkowie w 1998 roku systemu segregacji odpadów.

Obecnie na terenie miasta jest prowadzona segregacja pojemnikowa w zabudowie wielorodzinnej i workowa w zabudowie jednorodzinnej. Zbiórce podlegają zarówno podstawowe surowce, takie jak tworzywa sztuczne, papier, szkło, jak i odpady ogrodowe, które są zbierane do specjalnych worków. Worki o pojemności 120 litrów mieszkańcy mogą zakupić we wskazanych miejscach w cenie 3 zł za sztukę. Na terenie miasta wykonywane są nieodpłatnie dla mieszkańców usługi odbioru odpadów gabarytowych. Oddzielnie zbierane są także zużyte opony, przeterminowane leki oraz

Sortownia odpadów na terenie Miejskiego Zakładu Oczyszczania Sp. z o.o. w Pruszkowie.

Fot. Archiwum UM w Pruszkowie

baterie. System segregacji obejmuje też wyodrębnianie odpadów niebezpiecznych (w wyznaczonych punktach „ruchomych”). W mieście wdrożono ponadto plan usuwania azbestu. Mieszkańcy ponoszą jedynie koszty związane z usuwaniem odpadów zmieszanych

– pozostała część wdrożonego systemu z wyjątkiem częściowej odpłatności za odpady ogrodowe jest finansowana z budżetu miasta. Bardzo ważną rolę we wdrażaniu segregacji odegrała edukacja ekologiczna.

Całość zorganizowanego przez miasto systemu polega na kierowaniu zarówno odpadów zmieszanych, jak i segregowanych, do powstałej w 2005 roku sortowni znajdującej się na terenie Miejskiego Zakładu Oczyszczania Sp. z o.o. i mobilnej kompostowni.

Efektom podjętych działań jest ograniczenie masy odpadów trafiających na składowisko, oszczędność energii i surowca oraz ponad 10-procentowy odzysk składników odpadów. Koszty związane z realizacją całego przedsięwzięcia to ok. 700 000 zł rocznie.

**Materiał opracowała
JOANNA PRONIEWICZ**

Dobra praktyka z Oslo

System transportu publicznego

Tematyczne wizyty studyjne są nagrodą dla finalistów i laureatów konkursu Samorządowy Lider Zarządzania. Uczestnicy tegorocznego wyjazdu poświęconego systemowi zarządzania drogami i transportem publicznym mieli okazję zapoznać się z doświadczeniami gmin aglomeracji Oslo i powiatu Akershus.

Oslo jest jednym z niewielu miast na świecie, gdzie od trzech lat systematycznie rośnie liczba pasażerów wybierających transport publiczny zamiast prywatnego samochodu.

Warunki lokalne i problemy

W aglomeracji Oslo zamieszkuje około 1,1 mln osób, z czego połowa w samym mieście. Codzienne dojazdy do pracy osób mieszkających na przedmieściach generują olbrzymi ruch. Nawet po stopniowym „przenoszeniu” ruchu ulicznego w centrum do tuneli, tworzące się w godzinach szczytu korki powodowały znaczne utrudnienia w funkcjonowaniu miasta. Dodatkowym problemem był brak odpowiedniej liczby miejsc parkingowych w centrum. Skutecznie utrudniało to prowadzenie interesów firmom zlokalizowanym w centrum oraz obniżało jakość życia mieszkańców.

Duży ruch samochodowy stanowił coraz większe obciążenie dla środowiska natural-

nego. Jednocześnie mimo istniejącego od lat systemu poboru opłat za korzystanie z dróg nie było bezpośredniego przełożenia na inwestycje lokalne.

Kolejny problem to rozproszenie usługodawców świadczących usługi na rynku transportu publicznego. Skutkiem tego była mała efektywność działania, wysokie koszty, nie najlepszy serwis dla klientów – pasażerów. Ponadto brakowało unifikacji rozkładów jazdy różnych środków transportu. Niebagatelną rolę odgrywały lokalne, rozproszone interesy małych społeczności, których efektem było utrzymywanie nierentownych linii. Jednocześnie rosnąca zażyłość mieszkańców Norwegii skutkowałą zwiększaniem liczby samochodów.

Aglomeracja Oslo i powiat Akershus potrzebowały ponad 30 lat na stworzenie jednej firmy obsługującej cały transport publiczny na ich obszarze. Działanie tej firmy jest przykładem udanej współpracy horyzontalnej i wertykalnej.

Organizacja systemu transportu publicznego

Obecnie w aglomeracji działa sprawny system transportu publicznego, oparty na metrze, tramwajach, autobusach miejskich i regionalnych, kolei podmiejskiej i przewożach promowych. Całością zarządza jedna firma, RUTER, której właścicielami są: Miasto Oslo (60%) i Powiat Akershus (40%). RUTER jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, o rocznych obrotach na poziomie niepełna 5 mld NOK (ok. 2,5 mld zł). W tym dochody z biletów stanowią 53%, dotacje miasta i powiatu – 37% oraz opłaty za korzystanie z dróg i dotacje państwowe – 10%.

RUTER działa od 1 stycznia 2008 r., jest firmą non-profit i jej zadaniem jest osiągnięcie celów dotyczących transportu publicznego wyznaczonych przez obu właścicieli. Dodatkowo stanowi centrum ekspertyz na potrzeby swoich właścicieli. Jest odpowiedzialna za planowanie, kupowanie i promowanie usług transportu publicznego.

Dwa razy w roku RUTER w publicznych przetargach kupuje od przewoźników usługi; wyjątek stanowią tramwaje i metro – ich właścicielami są spółki komunalne i te nie stają do przetargów.

Firma zatrudnia 90 osób, a większość usług zamawia z zewnątrz. Głównym zadaniem pracujących tam osób jest bieżący monitoring potrzeb mieszkańców, dopasowywanie do nich oferty firmy w oparciu o mechanizm rynkowy oraz upraszczanie systemu korzystania z publicznego transportu.

Oslo jest jednym z miast biorących udział w projekcie URBACT EVUE (Electric Vehicles in Urban Europe), którego celem jest zbieranie optymalnych warunków wprowadzania w miastach przyjaznych środowisku rozwiązań komunikacyjnych. Jednym z partnerów projektu są Katowice, których ambicją jest bycie pionierem w stosowaniu takich rozwiązań w Polsce.

Jednocześnie stale uatrakcyjniana jest oferta w tej dziedzinie. Stopniowo wprowadzany jest elektroniczny system poboru opłat za korzystanie ze środków transportu, który ma zmniejszyć koszty jego funkcjonowania. Istotnym elementem pracy zespołu RUTER-a jest obecnie uproszczenie i ułatwienie korzystania z publicznego transportu. Dlatego zmieniane są kolory autobusów (zielone – miejskie, czerwone – regionalne), konsultowany z gośćmi przyjeżdżającymi do Oslo jest system oznakowania sieci, miejsc przesiadek oraz przystanków różnych środków transportu.

RUTER wychodzi z założenia, że każdy, niezależnie od wieku i umiejętności technicznych, powinien być w stanie zaplanować sobie z łatwością podróż środkami transportu publicznego bez większych komplikacji. Tylko wtedy, w połączeniu z konkurencyjną ofertą cenową, będzie on realną alternatywą dla własnego samochodu. Dodatkowo, ze względu na sporą liczbę turystów latem, RUTER wprowadza oznakowanie każdej z linii w języku angielskim.

Na przystankach w aglomeracji Oslo ustawiono tablice świetlne. Informują one o faktycznej godzinie przyjazdu konkretnej linii na dany przystanek. System opiera się na nadajnikach GPS, w które wyposażony jest każdy pojazd. Nie tylko umożliwia on przejrzyste informowanie pasażerów, kiedy nadjedzie ich autobus, ale też

Biletomat w metrze w Oslo.

Fot. Grzegorz Mirek, dyrektor ZDM w Nowym Sączu

zmniejsza ich dyskomfort podczas oczekiwania – zawsze lepiej jest wiedzieć, że autobus przyjedzie za 3 minuty, niż że właśnie odjechał 2 minuty temu. Według badań robionych przez RUTER-a, przy takim sposobie informacji odczuwalny czas oczekiwania jest nawet do 25% krótszy niż w rzeczywistości. Nadajniki GPS umożliwiają również płynne sterowanie ruchem pojazdów w przypadku korków lub wypadku na trasie. Kursy rozkładane są w czasie i w przestrzeni, aby maksymalnie upłynnić ruch.

Oplaty za korzystanie z dróg

Dzisiaj dojazd do centrum jest obłożony wieloma opłatami, pobieranymi w sposób elektroniczny, przy czym przy wjeździe do samego centrum istnieją 3 strefy opłat. Przejchanie każdej z bramek automatycznie jest odnotowywane w systemie i obciąża konto użytkownika drogi. System poboru opłat drogowych jest bardzo rozbudowany i uwzględnia różnorodne sytuacje oraz poziom wiedzy kierowców korzystających z dróg w Norwegii. Co ważne, system jest zunifikowany na terenie całego kraju, co sprawia, że korzystanie z niego nie stanowi większego problemu.

Nawet jak na warunki norweskie, opłaty są dość wysokie, szczególnie od czasu, kiedy 3 lata temu postanowiono je podwoić, jednocześnie zmniejszając ceny długoterminowych biletów. Opłaty za korzystanie z dróg nie są pobierane jedynie w przypadku pojazdów elektrycznych. Pojazdy te mają do dyspozycji w samym mieście kilkaset punktów ładowania baterii, a ich liczba systematycznie rośnie.

Przed trzema laty współpraca samorządów lokalnych, powiatowych i regionalnych oraz parlamentu narodowego doprowadziła do zmiany w obowiązującej legislacji. Obecnie prawie całość kwot uzyskiwanych z opłat drogowych jest przeznaczana na rozwój transportu publicznego, co stanowi jeden z głównych elementów tzw. Oslo Pakett 3 (system zintegrowanych działań służących poprawie transportu w mieście). Opłaty te stanowią część dochodów firmy RUTER (10%), która zarządza transportem publicznym w aglomeracji.

Planowanie przestrzenne w gminach

Kwestia planowania rozwoju gminy w kontekście transportu publicznego jest w aglo-

meracji Oslo traktowana z dużą uwagą. Polscy samorządowcy uczestniczący w wizycie studyjnej zapoznali się z dwoma przypadkami niezwykle świadomego podejmowania decyzji w sprawie rozwoju gminy.

Pierwszy przypadek dotyczył takiego planowania nowo powstającej zabudowy mieszkaniowo-usługowej, aby skrócić do minimum dystans konieczny do pokonania pomiędzy domem a centrum handlowym, usługowym, szkołą, pracą, itp. Dodatkowo, takie węzły mieszkaniowo-usługowe będą tworzone

niejąca sieć komunikacyjna z drogami, liniami kolejowymi, metrem itp. Przypadek Fornebu, gdzie gmina nie wydała pozwolenia na lokowanie takiej inwestycji ze względu na własne ograniczenia, jest dowodem na perspektywiczne planowanie rozwoju lokalnego. Co więcej, gmina również wyznaczyła inwestorowi potencjalne miejsca, gdzie mógłby lokować nową zabudowę mieszkaniową, po dokonaniu oceny potencjału już istniejących placówek oświatowych, usługowych i innych oraz określając limit wielkości inwestycji.

Most wantowy z tunelem w powiecie Ostfold.

Fot. Grzegorz Mirek, Dyrektor ZDM w Nowym Sączu

w bezpośredniej bliskości stacji kolei podmiejskiej, aby mieszkańcy mogli zamiast samochodu wybrać spacer, rower, a na dłuższe dystanse – publiczny transport. Wszystkie planowane węzły są oczywiście skomunikowane ze ścieżkami rowerowymi, a w okolicach stacji kolejowych powstają parkingi P&R.

Drugi przypadek był jeszcze bardziej sugestywny. Gmina ma w swoich kompetencjach obowiązek dostarczenia i budowy całości infrastruktury społecznej i technicznej w przypadku powstawania nowej zabudowy. Musi na to wydatkować niemałe kwoty ze swoich wieloletnich budżetów. Zanim więc zezwoli prywatnemu deweloperowi na budowę ogromnego osiedla mieszkaniowego (na terenie byłego lotniska Fornebu), skrupulatnie policzy, w jakim stopniu duża szkoła, przedszkole i inne usługi byłyby tam potrzebne. Następnie oceni, czy jej planowany w dłuższej perspektywie budżet pozwala na takie inwestycje, i w zależności od tego podejmie decyzję. Niebagatelne znaczenie w takiej procedurze ma również ist-

Planowanie rozwoju gmin łączy się ściśle z planowaniem rozwoju sieci usług transportu publicznego. Norwegia jest jednym z nielicznych krajów, gdzie przyrost naturalny jest dodatni. Co więcej, szacuje się, że populacja aglomeracji Oslo ma się zwiększyć o 35% do roku 2030. Dla RUTER-a oznacza to, że w ciągu najbliższych 20 lat musi podwoić przepustowość swoich usług. Jest to tym istotniejsze, że systematycznie maleje liczba samochodów w Oslo, przy zwiększającej się liczbie użytkowników transportu publicznego.

Dbałość o środowisko naturalne

RUTER stara się w możliwie największym stopniu minimalizować obciążenia dla środowiska naturalnego spowodowane publicznym transportem. Większość autobusów miejskich jeździ na biodieslu, z możliwością przełączenia na bioetanol lub biometan. Oprócz tego, część floty jeździ wyłącznie na biogazach. Biogazy wykorzystywane w aglomeracji Oslo produkowane są z wytwarzanej lokalnie biomasy, co czyni je w zasadzie neutralnymi, jeśli chodzi o emisję CO₂. Oslo wykorzystuje te działania również promocyjnie. Przykładem może być niedawny wielki młodzieżowy festiwal muzyczny. Cała flota autobusów miejskich obsługujących tę imprezę jeździła na biometanie, produkowanym z odpadów pościelkowych, wytworzonych przez uczestników festiwalu. Długą relację o tym powiązaniu wyemitowała telewizja BBC.

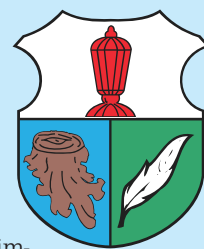
ANNA NADOLNA

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni program doradczo-szkoleniowy „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczania usług publicznych”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

norway grants

50 lat Szklarskiej Poręby

Miasto Ducha Gór

Pięćdziesiąt lat temu Szklarska Poręba, jedno z najbardziej malowniczo położonych miast w Polsce, otrzymała prawa miejskie. I choć od tego czasu w mieście zmieniło się bardzo dużo, to jedno jest niezmiennie: piękno krajobrazu oraz możliwości uprawiania różnych form turystyki i sportu.

Te atuty Szklarska Poręba wykorzystuje coraz lepiej. To leżące w Karkonoszach, niespełna 7-ty-sięczne miasteczko przyjmuje rocznie aż 700 tysięcy turystów! Dlatego najważniejsze inwestycje w Szklarskiej są związane właśnie z turystyką.

Dla turystów i sportowców

Warunki klimatyczne miasta porównywalne są do walorów miejscowości alpejskich położonych na wysokości 2000 m n.p.m., co przyciąga też sportowców. Trenują tu olimpijczycy z Polski i Czech, m.in. Justyna Kowalczyk. Tereny te doceniła Międzynarodowa Federacja Narciarska, która przyznała Szklarskiej Porębie prawo organizacji Pucharu Świata w narciarstwie biegowym w 2012 roku.

Stoki górującej nad miastem Szrenicy, jednego z najwyższych szczytów Karkonoszy, to wymarzone miejsce do uprawiania narciarstwa zjazdowego, snowboardingu czy ski alpinizmu. Na zróżnicowanych pod względem trudności trasach, których łączna długość wynosi 12 km, jeździć można nawet do

kwietnia. Jeszcze w grudniu tego roku oddana zostanie do użytku nowa kolejka linowa – sześciuosobowa „kanapa”. To najdłuższy i najnowocześniejszy tego typu wyciąg w Polsce. Wywozić bę-

wieksza masowa impreza w Polsce. Tu też co roku Stowarzyszenie Bieg Piastów przygotowuje i utrzymuje 100 km tras biegowych. A dzięki niezwykle mi-kroklimatowi pokrywa śnieżna utrzymuje się w Jakuszycach od jesieni do wiosny. Trasy Gór Izerskich znane są również wszystkim miłośnikom kolarstwa górskiego, którzy od wczesnej wiosny do jesieni przyjeżdżają z całej Polski. Szklarska Poręba nie bez koze-

Najnowsze osiągnięcia

W ostatniej kadencji Szklarskiej Porębie przybyło wiele nowych atrakcji, które przyciągają coraz większe rzesze turystów, w tym również naszych południowych sąsiadów. Wymienić można choćby Zjeżdżalnię Alpine Coaster z najwyższą „karuzelą” w Polsce, która jest elementem powstającego Rodzinnego Parku Rozrywki ESPLANDA. W tym roku otwarto również Dinopark. Znajdują się tutaj rekonstrukcje kilkudziesięciu dinozaurów naturalnej wielkości, rozmieszczone wśród skał i wzgórz na terenie olbrzymiego lasu. Dodatkowej rozrywki dostarcza znajdujące się w parku Kino 5D – jedna z najnowocześniejszych atrakcji łącząca w sobie elementy kina 3D z efektami takimi, jak ruszające się i wibrujące fotele, tryskająca woda, wiejący wiatr, padający śnieg.

W mieście powstały 3 boiska sportowe, budowana jest sala gimnastyczna, a na ukończeniu jest realizacja jednego z największych projektów w Polsce – budowy sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. W ten sposób Szklarska Poręba dołącza do grona miast przyjaznych środowisku.

dzie narciarzy na szczyt w 8 i pół minuty. Poszerzane są również nartostrady.

Od północnej strony nad miastem rozciągają się Góry Izerskie. Znane są one wszystkim miłośnikom narciarstwa klasycznego. To tu od 35 lat odbywa się Bieg Piastów – najstarsza i naj-

ry nazywana jest Rowerową Stolicą Polski. Jest tu ponad 400 km tras rowerowych o różnym stopniu trudności, przygotowanych zarówno dla najmłodszych, jak i dla wyczynowców. Co roku odbywa się tu największa impreza rowerowa w Polsce – Bike Action Festival.

Przyszłość z UNESCO?

Szklarska Poręba i jej okolice znane są również wszystkim miłośnikom wspinaczki skałkowej. Wyzwaniem dla nich są liczne twory geologiczne o ciekawych kształtach. Geologiczne walory tych terenów docenione zostały m.in. przez Ministerstwo Ochrony Środowiska, które w tym roku nadało Karkonoskiemu Parkowi Narodowemu i jego otulinie miano Krajowego Geoparku. Jak można przeczytać na stronach KPN-u: „...Znajdziemy tu wiele niepowtarzalnych atrakcji przyrody nieożywionej, które sprawiają, że przemówi do nas historia geologiczna Karkonoszy (...) znajdziemy się w świecie lodowców,

Bieg Piastów.

Fot. Archiwum UM

zajrzemy do komory z gorącą magmą, doświadczymy upału w klimacie tropików i – być może – zmarzniemy trochę, odwiedzając arktyczną tundrę...”. Nadanie Karkonoskiemu Parkowi Narodowemu i jego otulinie statusu Krajowego Geoparku może sprawić, iż obszar zostanie w przyszłości zaliczony do Światowej Sieci Geoparków stworzonej przez UNESCO.

Stolica Mineralogiczna

Szklarska Poręba to miejsce, które można odkrywać na wiele sposobów. Przyjeżdża tu wielu mineralogicznych pasjonatów. Wtajemniczeni znają wyrobiska, w których znaleźć można ametysty, kryształy górskie, kwarcy dymne, agaty, turmaliny i wiele innych minerałów. Szklarska Poręba pretenduje do miana Mineralogicznej Stolicy Polski. Góry otaczające miasto i ich bogactwo sławili już średniowieczni znawcy geologii i górnictwa – Walończycy. To oni przybyli tu przed setkami lat z całej Europy w poszukiwaniu bogactw. Ich tradycje kulturuje Sudeckie Bractwo Walońskie skupiające miłośników Szklarskiej Poręby. Po okolicy wędrować można więc Szlakiem Walońskim prowadzącym w miejsca, których historia sięga czasami średniowiecza. Pierwsze wzmianki o Szklarskiej Porębie pojawiły się bowiem już XVI w.

Reaktywacja kolei

Dzięki zaangażowaniu samorządowców po przeszło 65 latach reaktywowano „Kolej Izerską” łączącą Polskę z Czechami. Ta niezwykła linia kolejowa, wybudowana na początku ubiegłego wieku, łącząca Szklarską Porębę z Harrachovem, jest jedną z najbardziej malowniczych w Polsce. Niepowtarzalne krajobrazy, tajemnicze zakola, fauna i flora Gór Izerskich niemal na wyciągnięcie ręki sprawiają, że podróż żelazną Koleją Izerską jest turystyczną przygodą.

Dla tych, którzy chcą spojrzeć na turystykę z trochę innej perspektywy, stworzono „wędrowki z fraszką”, czyli Dużą Sztaudyngerowską Trasą Turystyczną, gdzie można obcować nie tylko z pięknymi krajobrazami, ale również z dziełami mistrza krótkiej formy, przez jakiś czas mieszkańca miasta – Jana Sztaudyngera.

Jednym z najbardziej lubianych, zwłaszcza przez dzieci, szlaków jest

Zjeżdżalnia Alpine Coaster.

Fot. Archiwum UM

nagradzany „Magiczny Szlak Ducha Gór” – gra terenowa, szlak turystyczny, zabawa, historia, przyroda w jednym, bo Szklarska Poręba to Kraina Rzepióra – legendarnego Ducha Gór, który od stuleci strzeże skarbów ukrytych w ziemi i leśnych gęstwinach.

Kolonia Artystów

Szklarska Poręba to magiczne miejsce nie tylko ze względu na swe położenie i historię, ale również dzięki mieszkańcom. Od wielu lat działa tu Kolonia Artystyczna Stowarzyszenie Nowy Młyn, która kontynuuje XIX-wieczną tradycję. Wtedy to przyjeżdżali tu artyści: pisarze, poeci, malarze i rzeźbiarze, którzy, skuszeni urokiem miejscowości i pięknem okolicy, decydowali się na zerwanie z wielkomiejskim gwarem. Wśród nich był m.in. laureat nagrody Nobla Gerhart Hauptmann. Ze względu na historyczne tradycje artystyczno-literackie Szklarska Poręba wpisana została w 2005 roku do Europejskiej Federacji Kolonii Artystycznych Euro-Art. Jednak w odróżnieniu od innych miejscowości europejskich jest nadal kolonią żywą, zamieszkaną przez działających i znanych artystów, poetów, ludzi kultury.

„Szrenicki Uniwersytet”

Mieszkańcy Szklarskiej Poręby postanowili również założyć Uniwersytet Trzeciego Wieku. Dziś Szklarska to jedyne tej wielkości miasto w Polsce, które może się poszczycić cyklicznymi zajęciami dla osób starszych na tego typu uniwersytecie. Podobne inicjatywy podejmowane są najczęściej w dużych ośrodkach akademickich, a w mniej-

szych miejscowościach ograniczają się do sporadycznych spotkań przy kawie. „Szrenicki Uniwersytet” prowadzi cykliczne zajęcia od 1 października do końca maja z przerwą semestralną w lutym. Słuchacze UTW uczestniczą w lektoratach z języka niemieckiego i angielskiego, usprawniających zajęciach gimnastycznych i ćwiczeniach rehabilitacyjnych na basenie. Poznają tajniki obsługi komputera, korzystania z Internetu i poczty e-mail.

Kapsuła czasu zamknięta

W listopadzie na Skwerze Radiowej Trójki w ramach obchodów 50-lecia nadania Szklarskiej Porębie praw miejskich uroczście zamknięto kapsułę czasu. W depozyt i pod opiekę Ducha Gór mieszkańcy powieżyli swoją zbiorową fotografię, okolicznościowe monety, a także sporządzony na ten cel dokument – opis stanu miasta i przesłanie dla następnych pokoleń. W kapsule znalazły się też Gwiazda Walońska z certyfikatem Mineralogicznej Stolicy Polski oraz egzemplarze lokalnych gazet.

Z kolei Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej aktywizuje tych mieszkańców, którzy nie odnaleźli jeszcze swej drogi rozwoju. Prowadzi nagradzany, finansowany z funduszy europejskich program „Zdolna Dolna” wyrównujący różnice i odpowiadający na społeczne zapotrzebowanie mieszkańców tej części miasta. Wspomaga w ten sposób powstały przed dwoma laty Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej.

Materiał o Szklarskiej Porębie przygotowała HANNA HENDRYSIĄK

Co nowego w programie

Europa dla Obywateli

Program „Europa dla Obywateli” proponuje cztery działania, w skład których wchodzi różne zadania:

■ **Działanie 1 – Aktywni obywatele dla Europy** – wspierające działania dotyczące partnerstwa miast lub projektów obywatelskie.

■ **Działanie 2 – Aktywne społeczeństwo obywatelskie** – skierowane do organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

■ **Działanie 3 – Razem dla Europy** – obejmujące wydarzenia medialne, badania i narzędzia informacyjne.

■ **Działanie 4 – Aktywna pamięć europejska** – dotyczące ochrony najważniejszych obiektów historycznych i zbiorów archiwalnych.

Cele programu

Celem programu jest rozwijanie obywatelstwa europejskiego poprzez umożliwienie współpracy i uczestnictwa w budowaniu demokratycznej, różnorodnej kulturowo, otwartej na świat Europy. Chodzi w nim o umacnianie poczucia odpowiedzialności za UE wśród obywateli, a także o rozwijanie poczucia tożsamości europejskiej opartej na wspólnych wartościach, historii i kulturze. Ważne jest też pogłębianie tolerancji i wzajemnego zrozumienia między obywatelami Europy.

Tematy stałe i priorytety na rok 2011

Przyszłość UE i jej wartości podstawowe (*priorytety 2011*: włączanie społeczeństwa obywatelskiego w debatę i re-

fleksję nad wdrażaniem Traktatu Lizbońskiego zwłaszcza w kontekście praw obywatelskich, podkreślanie znaczenia konstrukcji europejskiej poprzez obchody Dnia Europy 9 maja).

Aktywne obywatelstwo europejskie – partycypacja i demokracja w Europie (*priorytety 2011*: zachęcanie obywateli do odgrywania istotnej roli w demokratycznym życiu UE, zwłaszcza za pośrednictwem nowego narzędzia, europejskiej inicjatywy obywatelskiej, sprzyjanie uczestnictwu poprzez wolontariat w nawiązaniu do Europejskiego Roku Wolontariatu).

Dialog międzykulturowy (*priorytety 2011*: aktywność w budowie mostów nad kulturowymi podziałami, debata nad społeczną spójnością i innowacyj-

nowej strategii Europa 2020, wpływ polityki europejskiej na codzienne życie mieszkańców, rezultaty Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym).

Zmiany w działaniu 1 Aktywni obywatele dla Europy, poddziałanie 1.1 spotkania mieszkańców

Maksymalna wysokość dotacji wzrasta do 25 000 euro.

Najistotniejszą zmianą jest sposób obliczania dotacji – w zależności od liczby uczestników i czasu trwania projektu. Dotychczasowe stawki ryczałtowe na jednego uczestnika/dzień zostaną zastąpione kwotami ryczałtowymi na pokrycie kosztów organizacji, podróży, zakwaterowania i innych związanych z realizacją projektu.

Przykład:

Liczba uczestników 25–40, czas trwania projektu: 10 dni lub mniej – dotacja 5000 euro, czas trwania projektu: więcej niż 10 dni – dotacja 7000 euro;

Liczba uczestników: 86–100, czas trwania projektu: 10 dni lub mniej – wysokość dotacji: 13 000 euro, czas trwania projektu: więcej niż 10 dni – wysokość dotacji: 23 000 euro

Szczegółowa tabela wszystkich kwot ryczałtowych znajduje się na stronie 13 i 14 pod następującym linkiem: http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/doc1082_en.pdf.

nością oraz aktywny udział w Europejskim Roku Wolontariatu).

Jakość życia Europejczyków: zatrudnienie, spójność społeczna i zrównoważony rozwój oraz skutki polityki UE dla społeczeństw (*priorytety 2011*: wpływ i konsekwencje obecnej sytuacji gospodarczej oraz społeczny wymiar

Terminy składania wniosków w ramach Działania 1 (terminy mogą ulec niewielkim zmianom, aktualny kalendarz zostanie opublikowany na stronie internetowej pod koniec roku).

Działanie 1 poddziałanie 1.1. – spotkania mieszkańców: 1 lutego, 1 czerwca, 1 września

Działanie 1 poddziałanie 1.2. – sieci miast partnerskich: 1 lutego, 1 września

Działanie 1 poddziałanie 2.1. – projekty obywatelskie i 2.2. – środki wsparcia: 1 czerwca

Przewodnik wnioskodawcy opisujący wszystkie działania programu, formularze i załączniki znajdują się na stronie internetowej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA): http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php.

Aktualności dotyczące programu *Europa dla Obywateli* można znaleźć też na stronie www.twinning.pl.

Europejska inicjatywa obywatelska

Dzięki europejskiej inicjatywie obywatelskiej, przedstawionej przez Komisję Europejską, europejscy obywatele po raz pierwszy będą mogli bezpośrednio proponować nowe prawodawstwo. Europejska inicjatywa obywatelska, jedna z innowacji Traktatu Lizbońskiego, da obywatelom – pod warunkiem, że będzie ich nie mniej niż milion i że będą pochodzili z co najmniej jednej trzeciej państw członkowskich UE – możliwość zwrócenia się do Komisji Europejskiej o przedłożenie wniosków ustawodawczych w dziedzinach, w których posiada ona takie uprawnienia. Komisja ma nadzieję, że Rada i Parlament Europejski osiągną ostateczne porozumienie w sprawie europejskiej inicjatywy ustawodawczej przed końcem bieżącego roku, dzięki czemu pierwsze inicjatywy mogłyby być zgłaszane w 2011 r.

Maroš Šefčovič, wiceprzewodniczący Komisji ds. stosunków międzyinstytucjonalnych i administracji, wyraził swój entuzjazm w związku z inicjatywą europejską, która ma wprowadzić w UE zupełnie nową formę demokracji partycypacyjnej. Jego zdaniem stanowi ona prawdziwy krok naprzód w życiu demokratycznym Unii. Jest konkretnym przykładem zbliżenia się Europy do swoich obywateli. Powinna też sprzyjać żywej dyskusji na temat działań prowadzonych przez Brukselę.

Źródło: www.europa.eu

KATARZYNA PACZYŃSKA

19. Sesja Plenarna CLRAE

Nowe władze i reforma Kongresu

Ponad 200 samorządowców europejskich wzięło udział w Sesji Plenarnej Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE), która odbyła się w październiku w Strasburgu. Podczas spotkania przyjęto priorytety na lata 2011–2012 i uchwalono reformę Kongresu. Wybrano też nowe władze.

Głównym celem wprowadzonej reformy jest zwiększenie oddziaływania Kongresu na obywateli i instytucje europejskie oraz lepsza reprezentacja Rady Europy w dziedzinie promowania demokracji i praw człowieka na szczeblu lokalnym.

Nowe priorytety skupiają się na kilku głównych obszarach: monitorowaniu lokalnej i regionalnej demokracji, obserwacji wyborów samorządowych i rozwoju współpracy tematycznej – wspólnych działaniach wraz z innymi instytucjami, np. Komitetem Regionów.

Przyjęte zmiany w funkcjonowaniu Kongresu to przede wszystkim wydłużenie mandatu jego przedstawicieli z dwóch do czterech lat, zastąpienie istniejących komisji tematycznych trzema nowymi, ds. monitorowania, zarządzania i spraw bieżących. Zwiększono rolę Biura Wykonawczego, utrzymano dotychczasowy wymóg 30% udziału kobiet w składach delegacji narodowych.

Członkowie Kongresu wybrali również nowe władze tej instytucji. Przewodniczącym CLRAE został **Keith**

Otwarcie 19. Sesji Plenarnej CLRAE

Fot. Ellen Wuibaux, Rada Europy

Whitmore z Wielkiej Brytanii, dotychczasowy przewodniczący Komisji Instytucjonalnej Kongresu i grupy politycznej skupiającej przedstawicieli niezależnych i liberalnych demokra-

tów. Otrzymał on absolutną większość głosów (157) już w pierwszej turze i pokonał swojego kontrkandydata Iana Micallefa z Malty. Tuż po wyborze Whitmore powiedział: „*Jest dla mnie ogromnym zaszczytem przewodniczyć przez dwa lata nowemu, zreformowanemu Kongresowi, który będzie strażnikiem demokracji na szczeblu lokalnym i regionalnym w Europie*”. Wybrano też przewodniczących oraz wiceprzewodniczących obu izb Kongresu – lokalnej i regionalnej.

W czasie Sesji uczczono też 25. rocznicę utworzenia Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego, a w debacie o współpracy CLRAE z instytucjami reprezentującymi regiony w Europie wzięła udział **Ligia Krajewska**,

wiceprzewodnicząca Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR), wiceprzewodnicząca Rady Miasta Stołecznego Warszawy.

Więcej o Sesji na stronie Kongresu.

KATARZYNA PACZYŃSKA

Letni Uniwersytet URBACT – KRAKÓW 2011

Connecting cities
Building successes

W ostatnim tygodniu sierpnia przyszłego roku w Krakowie odbędzie się Letni Uniwersytet URBACT.

Informują o tym Sekretariat URBACT wraz z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego i Krajowym Punktem Kontaktowym URBACT w Polsce. Będzie to najważniejsze wydarzenie organizowane przez sekretariat Programu w 2011 ro-

ku. Tematyka tego w głównej mierze warsztatowego spotkania opierać się będzie na zagadnieniach lokalnych grup wsparcia URBACT. Poszukiwane będą dobre praktyki, mogące służyć jako rozwiązanie wielu problemów, z którymi LGW muszą się mie-

ścić niezależnie od kraju realizacji projektu czy jego tematyki. To spotkanie poprzedzi seria seminariów tematycznych zorganizowanych dla lokalnych grup wsparcia polskich projektów URBACT, które do pewnego stopnia przygotują materiał na potrzeby części zajęć Letniego Uniwersytetu.

ANNA NADOLNA

*Nadchodzące Święta Bożego Narodzenia
niosą ze sobą wiele radości oraz refleksji
dotyczących minionego czasu,
ale i planów na nadchodzący nowy rok.*

*Wraz z Zarządem Związku Miast Polskich
wszystkim Prezydentom i Burmistrzom Miast,
Radnym oraz Pracownikom Samorządowym*

*życzę
w tych wyjątkowych Dniach
wiele zadowolenia z podjętych wyzwań,
spełnienia marzeń i realizacji szczytnych celów.*

*Prezes Związku Miast Polskich
Ryszard Grobelny*

Wkładka „Samorząd Miejski” – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji”.
Wydawca – Związek Miast Polskich; ul. Robocza 46 a, 61-517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół
w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nacz., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. (61) 63 350 54, fax (61) 63 350 60,
www.miasta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse